

1 PËRSHKRIMI I PROJEKTIT

1.1 HISTORIKU I PROJEKTIT

Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH) dhe Banka Evropiane e Investimeve (EIB) po mbështesin zbatimin e një impianti të trajtimit të ujërave të ndotura (UPU) dhe infrastrukturës përkatëse të ujërave të zeza në Mitrovicë, Vushtrri dhe fshatrat përreth.

Bankat kanë porositur Posch & Partners për të përfunduar një studim teknikisht të përputhshëm me mjedisin shoqëror për zonën e projektit.

Ky dokument është një Përmbledhje Jo-Teknike (NTS) e cila paraqet një përmbledhje të Projektit në një gjuhë joteknike që mbulon historikun dhe përshkrimin e projektit, procesin kombëtar të Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor (VNM), përfitimet dhe ndikimet mjedisore dhe sociale, masat nxitëse dhe menaxhuese që janë inkorporuar në Planin e Veprimit Mjedisor dhe Social (PVMS) dhe hollësitë e komunikimeve me një përmbledhje të Planit për angazhimin e akterëve (PAA) që përfshin një mekanizëm të ankesave.

1.2 PËRSHKRIMI I PROJEKTIT

Qëllimi i projektit është mbledhja dhe trajtimi i të gjithë ujërave të ndotura në zonat urbane të Mitrovicës, Vushtrrisë dhe fshatrave përreth saj duke përfshirë Trepçën, Broboniq, Vaganica dhe Koshtove. Horizonti i planifikuar i dizajnit është 2043.

Figura 1.1: Komponentet e Projektit

WWTP me një kapacitet prej 123,000PE do të ndërtohet në Mitrovicën e Jugut, në një zonë industriale në bashkimin e lumenjve Ibër dhe Shtica; planifikuar për një azhurnim të mundshëm të mëvonshëm në heqjen e lëndëve ushqyese. Komponentët e tjerë të projektit janë si më poshtë:

- ➔ Zëvendësimi, azhurnimi dhe ndërtimi i ri i kanalizimeve urbane dhe përgjuesve në Mitrovica;
- ➔ Zëvendësimi, azhurnimi dhe ndërtimi i ri i kanalizimeve urbane dhe rurale dhe përgjuesve në Vushtrri, duke përfshirë tejmbushjen e kombinuar të kanalizimeve

(OSHC) dhe përgjimin 12 km për të lidhur Vushtrinë me Mitrovicën. OSHC do të shkarkojë ujin e tepërt të stuhisë në lumin Sitnica.

Në total 50.2 km përgjues do të ndërtohen përgjatë lumenjve Ibër, Llushta, Sitnica dhe Trepça, duke parandaluar shkarkimin e ujërave të zeza në këto lumenj dhe duke përcjellë të gjithë ujërat e zeza në impiantin e trajtimit.

Rrjeti i kanalizimeve dhe WWTP janë parashikuar në mënyrë të tillë që ujërat e ndotura nga Mitrovica e Veriut dhe Zveçani gjithashtu të mblidhen dhe trajtohen përfundimisht në WWTP. Paraqitja e përgjithshme e elementeve të projektit është paraqitur në figurën e mësipërme.

1.3 ASPEKTET LIGJORE DHE PËRPUTHSHMËRIA

Një Studimi i Fizibilitetit është zhvilluar për projektin.

Një vlerësim i pavarur mjedisor dhe social është ndërmarrë sipas Kërkesave të Performancës nga BERZH / BIE, standardet e BE-së dhe praktikat më të mira. Ky vlerësim është përdorur për të zhvilluar një Plan Veprimi Mjedisor dhe Social (PVMS) për zbatim dhe një pako shpalosëse që përbën këtë përmbledhje jo-teknike dhe një Plan për angazhimin e akterëve (PAA) në gjuhën angleze, shqipe dhe serbe.

PAA ofron një kornizë për aktivitete konsultimi dhe informatë për shpalosje të projektit përfshirë metodat e përdorura për aktivitete konsultimi.

1.4 ASPEKTET MJEDISORE DHE SOCIALE

Janë identifikuar ndikimet e mundshme mjedisore dhe sociale si dhe janë zhvilluar masat zbutëse që janë të pranishme në PVMS. KRUM zotohet të sigurojë zbatimin e PVMS. Një përmbledhje e ndikimeve kryesore dhe zbutja e tyre janë paraqitur në seksionet e mëposhtme.

2 PËRMBLEDHJE E PËRFITIMEVE MJEDISORE, NDIKIMEVE TË MUNDSHME TË KUNDËRTA, MASAVE ZBUTËSE DHE MENAXHUESE

2.1 NDIKIMET POZITIVE DHE PËRFITIMET NGA INVESTIMET

Projekti pritet të ketë një numër ndikimesh pozitive në mjedis:

- Projekti në masë të konsiderueshme do të zvogëlojë vëllimin e ndotjes në lumenjtë Ibër dhe Morava dhe eventualisht në Danub
- Vëllimi i zvogëluar i ndotjes në lumenjtë Ibër dhe Morava gradualisht do të përmirësojë ekosistemin e lumit dhe jeta ujore në këta trupa ujqor do të rehabilitohet
- Numrat e peshqve dhe madhësia do të rriten me një përbërje më të shumëllojshme të botës shtazore
- Projekti do të ketë ndikim pozitiv në cilësinë e ujërave nëntokësore. Zgjerimi i sistemit të kanalizimit dhe largimi gradual nga gropat septike do ta zvogëlojë ndotjen e ujërave të cekëta nëntokësore, në masë të konsiderueshme, duke ndërprerë infiltrimin e kanalizimit në ujëra nëntokësore..

2.2 ASPEKTET MJEDISORE DHE ZBUTJET

Aktivitetet ndërtimore do të prodhojnë ndikime afatshkurtra, lokale kryesisht që shoqërohen me ndikimet e zakonshme të lidhura me ndërtimin si zhurma, ndotja e ajrit, qasja e kufizuar në ndërtesa dhe rrugë, ndikimi i mundshëm i vibrimit në ndërtesa, mbeturinat, dëmtimet, dhe ngarkesat në trafik.

Përmes masave përkatëse zbutëse, të gjitha ndikimet negative do të zvogëlohen në nivele të pranueshme. Masat zbutëse janë përshkruar në Planin e Veprimit Mjedisor dhe Social (PVMS) i cili do të jetë pjesë e kontratave ndërtimore. Kontraktorët do të obligohen të respektojnë përcaktimet e PVMS-së, dhe të gjitha aktivitetet do të monitorohen për së afërmi nga Konsultanti Mbikëqyrës.

FTUZ do të jetë në një zone industriale, megjithatë relativisht afër zonave të banimit. Të gjitha pajisjet për trajtim mekanik do të enkapsulohen në mënyrë higjienike. Një stacion kompakt për trajtim të kundërmimit do të eliminojë të gjithë kundërmimin që lirohet; kështu që, kundërmimi nuk mendohet se ka ndikim në atë zonë.

Për shkak të afërsisë relative të pronave të banimit, propozohet të mbillet një brez vegjetativ i drunjve dhe shkurreve rreth vendit të FTUZ. Objektet nuk konsiderohet se kanë ndikim të konsiderueshëm pamor në pejsazh.

Rreziqet e vërshimeve për Fabrikën për Trajtimin e Ujërave të Zeza do të eliminohen përmes ndërtimit të argjinaturave përgjatë lumit dhe duke e ngritur nivelin e përgjithshëm të vendit të ndërtimit.

Aktivitetet ndërtimore do të shkaktojnë shqetësime minimale të speciet lokale të botës shtazore në zonën e punimeve dhe zonat përreth. Rehabilitimi dhe punët ndërtimore me gjasë do të rezultojnë në largimin ose zhvendosjen e disa drunjve dhe bimësisë brenda zonës ndërtimore. Megjithatë, pasi që FTUZ i propozuar në Mitrovicë ndodhet në një zonë industriale, ndërtimi nuk pritet të ketë ndikim të konsiderueshëm në biodiversitet. Do të ketë një largim të kufizuar të drunjve në korridoret e kyçjeve.

Plani i emergjencës dhe reagimeve do të vendoset për ta menaxhuar ndotjen aksidentale ose fatkeqësitë natyrore. Lirimet e pluhurit do të minimizohen duke optimizuar trafikun ndërtimor, ruajtur kufizimet e shpejtësisë dhe përdorimin e ujit për ta zvogëluar pluhurin. Të gjitha masat e nevojshme do të specifikohen në kontratat e ndërtimit.

3 PËRMBLEDHJE E PËRFITIMEVE SOCIALE, NDIKIMEVE TË MUNDSHME TË KUNDËRTA, MASAVE ZBUTËSE DHE MENAXHUESE

3.1 NDIKIMET POZITIVE DHE PËRFITIMET NGA INVESTIMET

Projekti pritet të ketë një numër ndikimesh pozitive në njerëzit që jetojnë në Veri dhe Jug të Mitrovicës si dhe në qytezën e Zveçanit dhe fshatrat përreth Trepçë, Broboniq, Vaganicë dhe Koshtovë.

Investimet e propozuara vlerësohet të kenë ndikime të konsiderueshme pozitive. Në përgjithësi, ekonomitë familjare, organizatat, ndërmarrjet ekonomike dhe industriale aktualisht të lidhura me shërbimet e ujërave të zeza do të përfitojnë nëpërmjet shërbimeve të përmirësuara. Për më tepër, KRUM pritet të jetë në pozitë më të mirë që të vendosë lidhje për ujëra të zeza për ekonomi tjera familjare, të cilat pastaj gjithashtu do të përfitojnë nga investimet. Ndikimet tjera pozitive mund të përfshijnë:

- Disa zvogëlime në sëmundjet që lidhen me ujin dhe kanalizimin, rezultojnë me zvogëlim të vdekshmërisë dhe përhapjes së sëmundjeve; kjo do të shpijë në uljen e kostos së shërbimeve shëndetësore për individin, familjen dhe tërë shoqërinë;
- Kushtet e përmirësuara të jetesës dhe mirëqenies, sidomos për njerëzit që jetojnë në qendër të Mitrovicës dhe në afërsi të pikave ekzistuese të shkarkimit në lumenjtë Ibër, Lushtë dhe Sitnicë, dhe njerëzit që jetojnë në Zveçan dhe fshatrat përreth;
- Ndërtimi i një FTUZ-i funksional do të jetë përmirësim i madh i sistemit të tanishëm dhe do të zvogëlojë ndotjen e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore;
- Mundësitë për punësim, dhe pastaj të ardhura të rritura për banorët lokal lidhur me investimin e propozuar në infrastrukturën e ujërave të zeza; të ardhurat e rritura mund të shpijnë në kërkesë të shtuar për mallra dhe shërbime dhe rrjedhimisht në rritje të shtuar ekonomike;
- Zhvillimi i resurseve njerëzore në formë të trajnimit kryesisht nga furnizuesit e projektit; niveli i ngritur i njohurive dhe shkathtësive do të ketë përfitime ekonomike për individin, familjen dhe tërë shoqërinë.

3.2 SHËNDETI DHE SIGURIA E KOMUNITETIT

Punët e ndërtimit dhe riparimeve në zonat publike nganjëherë ndeshen me objektet ekzistuese, si gypat e gazit, kabllot e komunikimit, kabllot e rrymës etj., dhe ndodhin ndërprerje të përkohshme të shërbimeve. Vendosja e rrethojave dhe shenjave përdoren për të informuar publikun në vend për t'u siguruar rrugë alternative rreth vendpunishtes.

Rreziqet për shëndetin dhe sigurinë e komunitetit që shfaqen gjatë punëve të ndërtimit dhe riparimeve përfshijnë pluhurin, zhurmën dhe vibrimet, si dhe bllokimet e trafikut.

Për të siguruar menaxhim efektiv të shëndetit dhe sigurisë së komunitetit, duhet ndërmarrë këto masa:

- Dokumentacioni i kontratës duhet të specifikoj përgatitjen dhe zbatimin e një plani për menaxhimin e trafikut;
- Dokumentacioni i kontratës duhet të specifikoj që punët duhet kryer me përpikëri gjatë orëve të ditës ose me aplikim dhe miratim të veçantë;
- Dokumentacioni i kontratës duhet të specifikoj që vendet e ndërtimit të kenë shenja përkatëse dhe rrethoja.

3.3 SHËNDETI DHE SIGURIA NË PUNË

Për t'u siguruar që shëndeti dhe siguria në punë për punëtorët e ndërtimit të menaxhohen në mënyrë efektive nga kontraktori, duhet ndërmarrë masat në vijim:

- Dokumentacioni i kontratës duhet të specifikoj që procedurat për shëndet dhe siguri të publikohen dhe zbatohen për punëtorët e ndërtimit;
- Dokumentacioni i kontratës duhet të specifikoj një procedurë të veçantë ankesash për punëtorët e kontraktorit.

3.4 BLERJA E TOKËS DHE ZHVENDOSJA EKONOMIKE

Ndërtimi i kanalit të pastrimit të ujërave dhe rrugës hyrëse kërkon blerjen e afërsisht 3.8 ha tokë. Një vend i vendosur në bashkimin e lumenjve Ibar dhe Sitnica, pranë një hekurudhe, është zgjedhur për WWTP.

Faqja është e ndarë në parcela të pronësisë private dhe publike, me katër pronarë të ndryshëm:

- Pronarë privatë,
- Companies Kompanitë private,
- Infrakos, ndërmarrja publike përgjegjëse për mirëmbajtjen e hekurudhës në Kosovë,

Hidrotekničko Odeljdi. Kjo kompani nuk ekziston më dhe Ministria e Mjedisit i ka të gjitha kompetencat në këto parcela.

Projekti do të përfshijë shpronësimin e dy parcelave të tokës së punueshme në pronësi private, dhe një ngastër toke në pronësi të ndërmarrjes ACI e cila nuk është në përdorim. Një fabrikë betoni (në pronësi të ACI), e cila është themeluar pa leje në tokën komunale do të shpronësohet. Sipas legjislacionit të Kosovës, toka mund të shpronësohet pa negociata me çmimin e tregut. Sipas kërkesave të BERZH-it, pronarët e tokave të prekura kanë të drejtë të plotë kompensim për humbjen e pasurisë së tyre. Toka në pronësi private klasifikohet si bujqësi / tokë e punueshme që nuk përdoret ose tokë joproduhuese dhe tokë industriale.

Duhet të merren të Drejtat e Rrugës për të përdorur rrugën hyrëse nëpër pronën e ACI.

E drejta e rrugës gjithashtu duhet të merret për disa pjesë të gjatësisë së kanalizimeve dhe mbledhësve në zonat rurale. Fshehtë zhvilluar një Kuadër i Blerjes së Tokës dhe Rivendosjes së Jetesës.

4 KOMUNIKIMI

4.1 PLANI PËR ANGAZHIMIN E AKTERËVE

Një Plan i Angazhimit të Palëve të Interesuara (SEP) është përgatitur për projektin, duke përcaktuar kanalet e komunikimit dhe planet në lidhje me ndërtimin e UTP të Mitrovicës dhe infrastrukturën përkatëse të kanalizimit të Mitrovicës dhe Vushtrrisë.

SEP synon të përmbledhë metodat, procedurat, politikat dhe aktivitetet që do të implementohen nga Administrata Komunale e Mitrovicës dhe MRWC për të informuar palët e interesit në mënyrë gjithëpërfshirëse dhe në kohë për ndikimet e mundshme të projektit.

SEP përfshin një program të konsultave të menjëhershme dhe aktivitetëve të angazhimit të kërkuara për të adresuar shqetësimet aktuale të palëve të interesit, si dhe konsultime dhe zbulime të rregullta përgjatë ciklit jetësor të projektit. Përveç kësaj, SEP përfshin një mekanizëm ankesash, siç përshkruhet më poshtë.

SEP është në dispozicion në anglisht, shqip dhe serbisht. SEP mund të gjendet në ueb-faqet e MRWC, administratës komunale të Mitrovicës dhe administratës komunale të Vushtrrisë dhe në shtypshkrim në zyrat e MRWC, administratës komunale të Mitrovicës dhe administratës komunale të Vushtrrisë.

4.2 MEKANIZMI I ANKESAVE

Një mekanizëm i ankesave do të zbatohet për të siguruar që Administrata Komunale në Mitrovicë dhe KRUM t'u përgjigjen të gjitha shqetësimeve dhe ankesave sidomos nga akterët dh komunitetet e prekura.

Të gjitha komentet ose shqetësimet mund të sillen në Administratën Komunale gojarisht ose me shkrim (përmes postës ose emailit) ose duke plotësuar formularin e ankesave në PAA. Formulari i ankesave do të vihet në dispozicion në zyrën e administratës komunale, shkolla, qendra të komunitetit, dhe vende tjera publike që janë lehtësisht të qasshme për të gjithë akterët relevant, bashkë me një përshkrim të mekanizmit të ankesave.

Të gjitha ankesat do të:

- Regjistrohen në regjistrin e ankesave përfshirë informatat e hollësishme për kontaktim (përveç nëse ankesa është anonime) dhe hollësitë e ankesës;
- Pranohen brenda 7 ditëve,
- Marrin përgjigje jo më vonë se 30 ditë.

4.3 KONTAKTET

Çdo pyetje lidhur me projektin duhet adresuar te:

Administrata Komunale në Mitrovicë

Rruga / Str. Bedri Gjinaj

Telefoni: 028 532 104

Email: kommuna.mitrovica@rks-gov.net

<http://kk.rks-gov.net/mitrovicjeejugut>

Fisnik Ibrahim - Email: fnik.ibrahimi@rks-gov.net

Administrata Komunale e Vushtrrisë

Sheshi Ahmet Krasniqi 10

Telefoni: 080 042 000

Email: info.vushtrri@rks-gov.net

<http://kk.rks-gov.net/vushtri>

dhe:

KRUM

Rruga / Str. Bislím Bajgora Pn. 40000 Mitrovicë

Telefoni: 49 965 344

Email: info@kru-mitrovica.com

<http://kru-mitrovica.com/ujesjellesi>

Sami Miftari - Email: sami.miftari@hotmail.com